

لایحه بودجه سال ۱۴۰۲از نمای نزدیک

مرکز پژوهش‌های مجلس ۲۸ اسفند ۱۴۰۱ در گزارشی با عنوان «بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور» تأکید کرد لایحه بودجه مهم‌ترین سند مالی دولت است. این سند اولویت‌های دولت برای رسیدن به اهداف را مشخص می‌کند. لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ در شرایطی ارائه شده که کشور از نظر سرمایه‌گذاری وضعیت مناسبی نداشته و تشکیل سرمایه خالص در چند سال اخیر منفی بوده است که این مسئله لزوم توجه بیشتر به سرمایه‌گذاری را نمایان می‌سازد. تورم سال‌های اخیر که بخشی از آن ریشه در کسری بودجه دولت داشته نیز اقتصاد کشور را در وضعیت حساس قرار داده است. بنابراین مدیریت هزینه‌ها و توجه به سرمایه‌گذاری باید در اولویت‌های اصلی دولت باشد که این اولویت‌ها در بخش مصارف عمومی دولت نمود پیدا می‌کند. مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشدی ۴۲ درصدی داشته که حدود ۱۰ درصد آن ناشی از انتقال بخشی از مصارف تبصره «۱۴» به مصارف عمومی است. در این میان اعتبارات هزینه‌ای، تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و تملک‌داری‌های مالی به ترتیب ۲۶، ۴۶ و ۴۹ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشد داشته‌اند. بخشی از رشد اعتبارات هزینه‌ای متأثر از لایحه ترمیم حقوق در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ و نیز انتقال مصارف بخشی از تبصره «۱۴» به مصارف عمومی بوده است. همچنین پرداختی کارکنان و بازنشستگان در سال ۱۴۰۲ نیز رشدی ۲۰ درصدی خواهد داشت. بنابراین به‌طور کلی به نظر می‌رسد رشد هزینه‌ها رویکرد قابل‌قبولی داشته است.

لایحه بودجه مهم‌ترین سند مالی دولت است، این سند اولویت‌های دولت برای رسیدن به اهداف را مشخص می‌نماید. لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ در شرایطی ارائه شده است که کشور از نظر سرمایه‌گذاری وضعیت مناسبی نداشته و تشکیل سرمایه خالص در چند سال اخیر منفی بوده است که این مسئله لزوم توجه بیشتر به سرمایه‌گذاری را نمایان می‌کند. تورم سال‌های اخیر که بخشی از آن ریشه در کسری بودجه دولت داشته نیز اقتصاد کشور را در وضعیت حساس قرار داده است. بنابراین مدیریت هزینه‌ها و توجه به سرمایه‌گذاری باید در اولویت‌های اصلی دولت باشد که این اولویت‌ها در بخش مصارف عمومی دولت نمود پیدا می‌کند.

با وجود وضعیت نامناسب سرمایه‌گذاری در سال‌های اخیر برای رقم‌تملک‌داری‌های سرمایه‌ای رشد قابل‌توجهی پیش‌بینی نشده است. با توجه به کاهش ۲۰درصدی سهم این بخش از مصارف عمومی دولت از یکسو و فقدان اولویت‌گذاری و راهبرد مشخص برای منابع بودجه «۱۸» از سوی دیگر، تصویب لایحه در چارچوب فعلی چشم‌انداز مطلوبی از سرمایه‌گذاری در کشور ارائه نمی‌دهد و این بخش نیازمند بازنگری است. همچنین با توجه به رشد بالای تملک‌داری‌های مالی، جلوگیری از انتشار بی‌رویه اوراق و ضابطه‌مند ساختن آن ضرورت دارد. به‌طور کلی با توجه به انعطاف‌ناپذیر بودن حدود ۸۰ درصد بودجه، مدیریت هزینه‌های جاری و اولویت‌گذاری سرمایه‌گذاری ضروری است.

قانون بودجه ۱۴۰۲ برای اجرا

رئیس‌جمهور در دو نامه جداگانه اصلاحات قانون مجازات اسلامی و جداول کلان و پیوست‌های مربوط به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور را جهت اجرا ابلاغ کرد.

یکصدویست‌وسوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «قانون اصلاح مواد ۷۵ تا ۷۱۱ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات

و مجازات‌های بازدارنده)» را که در جلسه روز چهارشنبه ۳ اسفند

۱۴۰۱ مجلس تصویب شد و در تاریخ ۱۳ اسفند ۱۴۰۱ به تأیید شورای نگهبان رسید برای اجرا به قوه قضائیه و وزارت دادگستری ابلاغ کرد. رئیس‌جمهور همچنین بیرو ابلاغیه‌شماره ۲۴۳۲۲۷ مورخ

۲۸ اسفند ۱۴۰۱ در اجرای اصل یکصدویست‌وسوم قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران به پیوست «جداول کلان و پیوست‌های

مربوط به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور» را جهت اجرا به سازمان

برنامه و بودجه کشور ابلاغ کرد.

ابلاغ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به سازمان برنامه و بودجه

رئیس‌جمهور «قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور» را برای اجرا به سازمان برنامه و بودجه ابلاغ کرد. سیدابراهیم رئیسی سه‌شنبه یکم فروردین در اجرای اصل ۱۲۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور» را که در جلسه علنی روز چهارشنبه ۱۲ اسفند ۱۴۰۱ مجلس شورای اسلامی تصویب و از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل ۱۱۲ قانون اساسی جمهور اسلامی ایران موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد، برای اجرا به سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ کرد.

بررسی اصلاح ساختار بودجه شورای عالی سران قوا

اعضای شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا در راستای اصلاح ساختار بودجه به بررسی چالش‌های اساسی بودجه در ۱۶ محور پرداخته و طرح‌های کارشناسی دستگاه‌های مختلف و پیش‌نویس تدوین شده در خصوص اصلاحات ساختاری بودجه از سوی هیئت‌خانه شورای عالی هماهنگی بودجه کشور ۱۶ مورد بررسی قرار دادند. جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا عصر روز چهارشنبه ششم اردیبهشت، به ریاست سید ابراهیم رئیسی و با حضور دیگر اعضا تشکیل شد. در این جلسه که به اصلاح ساختار بودجه اختصاص داشت، چالش‌های اساسی بودجه کشور در ۱۶ محور از جمله بهره‌وری، منابع واقعی در برآوردهای بودجه، مولد بودن داری‌های دولت، نظارت در اجرای بودجه، استفاده از ظرفیت و توانمندی‌های استان‌ها و نظام بازنشستگی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و طرح‌های کارشناسی دستگاه‌های مختلف از جمله سازمان برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس و نیز پیش‌نویس تدوین شده در خصوص اصلاحات ساختاری بودجه از سوی دبیرخانه شورای عالی هماهنگی اقتصادی ارائه شد.

۱۲ جوان

| روزنامه جوان | شماره ۶۷۴۴

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۸۸۹۸۴۳۳

تغییرات سند دخل و خرج ۱۴۰۱ در ایستگاه بهارستان

طبق گزارش بازوی پژوهشی قوه مقننه، در نتیجه مصوبات مجلس در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، تبصره‌های مختلف مرتب با دستگاه‌های اجرایی،

منابع عمومی دولت و حمایت‌از اقشار محروم دستخوش تغییراتی شدند

جدول که منابع و مصارف آن طی سال‌های گذشته با تغییرات قابل‌توجهی همراه بوده است، در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به رقم ۶۳۶۵ هزار میلیارد ریال رسیده که معادل بیش از ۴۰ درصد سقف منابع عمومی دولت در این سال است. ارقام این جدول در ارقام کلان بودجه معکوس در نظر گرفته شده بود که طبق مصوبه مجلس به افزایش ۱۰ درصد برای همه گروه‌های حقوق‌بگیر تغییر کرد. ضمن آنکه دولت مکلف شد از محل باقیمانده سهام متعلق به خود یا شرکت‌های دولتی در بنگاه‌های قابل واگذاری، نسبت به واگذاری سهام عدالت به افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)، مددجویان سازمان بهزیستی کل کشور و تمامی واجدین شرایط طبق قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی اقدام کند.

یکی دیگر از این موارد به این شرح بود که بمنظور اصلاح ساختار و ارتقای شفافیت دولتی مجامع اصلاحی شرکت‌ها تکلیفی منظور شد از جمله آنکه برنامه و فعالیت شرکت مشتمل بر اهداف کمی و کیفی نظیر ارتقای بهره‌وری، مولدسازی داری‌ها، بهبود روش‌های تأمین مالی، افزایش سود، کاهش زیان انباشته، بهبودنسبت‌تأمین مالی را در قالب شاخص‌های مربوط به تصویب برسانند.

همچنین ردیف جداگانه‌ای برای خرید تضمینی گندم و یارانه نان به مبلغ ۷۱۰ هزار میلیارد ریال اضافه شد. منابع لازم برای تأمین این مخارج از محل حذف ردیف مربوط به صندوق توسعه و پیشرفت در تبصره «۱۴» لایحه به رقم ۶۶۴ هزار میلیارد ریال و منابع افزوده شده به جدول از محل تغییر فرض قیمت صادرات فرآورده‌های نفتی تأمین شد.

در نتیجه مصوبات مجلس در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تبصره‌های مختلف مرتب با دستگاه‌های اجرایی، منابع عمومی دولت و حمایت‌از اقشار محروم

تحقق ۹۷در صدی منابع بودجه ۱۴۰۱

گفت: جمع اعتبارات هزینه‌ای مصوب، در مجموع ۱۰۱۴ هزار میلیارد تومان بود که در عمل ۹۹۸ هزار میلیارد تومان یعنی ۹۸ درصد آن محقق شد. وی عملکرد تأییدیه‌دهی‌های دولت به تأمین اجتماعی، بنیاد شهید و سایر نهادها را ۸۱ درصد اعلام کرد و گفت: رقم مصوب در این بخش، ۱۳۰ هزار میلیارد تومان بود که ۱۰۴۵ هزار میلیارد تومان آن پرداخت شد. یعنی در مجموع، در بودجه عمرانی تحقق ۱۲۰ درصدی اتفاق افتاد و ۲۲۴ هزار میلیارد تومان به طرح‌های عمرانی اختصاص یافت.

میرکاطمی ادامه داد: در این بخش، ۱۹ هزار میلیارد تومان برای تأمین قیر رایگان برای پروژه‌های عمرانی اختصاص یافت.

■ **عملکرد هدفمندی یارانه‌ها بیش از سقف بودجه بود**

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور سپس ادامه گفت: عدد مصوب دولت در بخش

بخش مالیاتی معافیت مالیاتی برای سلب‌ریتی‌ها برای درآمدهای بالاتر از ۲۶۰۰ میلیون ریال در سال حذف وبخشدگی مالیاتی برای مشاغل آسیب‌دیده از کرونا و طرح‌های زودبده و عام‌المنفعه در نظر گرفته شد. وزارت اقتصاد موظف شد فهرست تمامی معافیت‌های مالیاتی و گمرکی و میزان معافیت آنها را مشخص و ارائه کند.

تغییر دیگر به این شکل بود که به‌منظور تسهیل

سال ۱۴۰۱ سقف منابع و مصارف بودجه در نتیجه اصلاح مجلس شورای اسلامی حدود یک درصد افزایش یافت و تغییرات مهمی در ترکیب منابع و تبصره‌ها ایجاد شد. در نتیجه تغییرات به عمل آمده در قانون نسبت به لایحه، کسری تراز عملیاتی در رقم ۳۰۱۳ هزار میلیارد ریال ثابت ماند. همچنین مازاد تراز سرمایه‌ای بودجه با توجه به افزایش منابع در نظر گرفته شده از محل صادرات نفت به میزان ۲۹۱۰ هزار میلیارد ریال افزایش و مازاد تراز مالی متأثر از عدم استقرار از صندوق توسعه ملی، معادل ۱۰۲۴ هزار میلیارد ریال کاهش یافت

سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس. آن بخش از سود تقسیم‌نشده شرکت‌های مذکور که به حساب سرمایه انتقال می‌یابد مشمول نرخ صفر مالیاتی شود. همچنین مالیات بر ارزش‌افزوده تمامی کالاهایی که در قالب گواهی سپرده کالایی در بورس‌های کالایی کشور پذیرش می‌شوند، مادامی که در هر یک از بورس‌های کالایی مورد مبادله قرار می‌گیرند مشمول نرخ صفر مالیاتی شد.

ضمن آنکه وزارت‌تخانه‌های نفت و نیرو موظف شدند تعرفه آب، برق و گاز مشترکین خانوارهای کشور را به‌گونه‌ای اصلاح کنند که تعرفه مشترکین کم‌مصرف خانوارهای محروم تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور برابر صفر تعیین شود.

همچنین بند «ل» تبصره «۶» لایحه مبنی بر تخصیص سهم یک درصدی منابع قانون مالیات بر ارزش‌افزوده شهرداری‌ها از طریق وزارت کشور از لایحه حذف شد. در تغییر اعمال شده دیگر، بند «ن» تبصره «۲۰» مبنی بر افزایش سنوات مجاز برای بازنشستگان به مدت دو سال مازاد بر سقف معین شده برای بهبود وضعیت صندوق‌های بازنشستگی و محاسبه سه سال آخر زمان اشتغال برای حقوق بازنشستگی از لایحه حذف شد.

همچنین به‌منظور ساماندهی و کارآمدسازی سیاست‌های مرتب با محرومیت‌زدایی و در راستای رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف به راه‌اندازی «سامانه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان» مشتمل بر اطلاعات زیرساخت‌های بهداشتی، آموزشی، حمل‌ونقل، آب و انرژی و سایر زیرساخت‌های اساسی به تفکیک تمامی آبادی‌های دارای سکنه و هر یک از نواحی شهری کند.

ضمن آنکه بانک مرکزی مکلف شد تا پایان اردیبهشت ۱۴۰۱ نسبت به مسدود کردن حساب‌های شرکت‌های تابعه وزارت نفت نزد بانک‌های تجاری مربوط به منابع ناشی از فروش داخلی فرآورده آنها اقدام کند.

تغییر اعمال شده دیگر به این شکل بود که حقوق سربازان وظیفه‌مجرد مشغول در مناطق غیر عملیاتی حداقل ۶۰ درصد، حقوق سربازان وظیفه مجرد مشغول در مناطق عملیاتی حداقل ۷۵ درصد و حقوق سربازان متأهل ۹۰ درصد حداقل دریافتی کارکنان نیروهای مسلح مبنی بر قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین شد.

همچنین مقرر شد افراد فاقد بیمه پایه از سه دهک پایین درآمدی با آزمون‌وسع بدون نیاز به ثبت‌نام و حضور آنها تحت پوشش بیمه رایگان قرار گیرند. ضمن آنکه علاوه بر موارد ذکر شده، مجلس برای ساماندهی و نظارت بر بودجه عمومی تمامی احکام نظارتی بودجه سال ۱۴۰۰ را برای درج در بودجه سال ۱۴۰۱ تصویب کرد. به‌علاوه تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلف شدند عملکرد بودجه‌ای خود را در مقاطع زمانی دوماهه براساس دستورالعمل دیوان محاسبات و از طریق سامانه نظارت الکترونیک (سنا) به دیوان ارائه کنند.

منابع و مصارف را طوری ببینید که نیازی به استفسار نباشد که این اتفاق در سال ۱۴۰۱ رخ داد.

وی با بیان اینکه جداول بودجه ۱۴۰۲ تا این لحظه از سوی مجلس به دولت ابلاغ نشده است و منتظر آن هستیم، افزود: امیدواریم این جداول هرچه زودتر به دولت ابلاغ شود تا بتوانیم برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهیم. سال گذشته این جداول در ماه پنجم سال ابلاغ شد که خیلی دیر بود.

■ **تأمین مالی بخش نباید منجر به افزایش پایه پولی و تورم شود**

رئیس سازمان برنامه و بودجه در پاسخ به پرسشی درباره تأمین مالی مسکن روستایی و قانون چش تولید مسکن گفت: دیدگاه سازمان برنامه و بودجه این است که باید با رعایت نظم و انضباط مالی، در تأمین

مالی بخش مسکن طوری عمل کنیم که باعث افزایش پایه پولی و تورم و افزایش شکاف طبقاتی نشود. میرکاطمی با بیان اینکه افزایش بدهی دولت به بانک‌ها باعث رشد پایه پولی می‌شود، عنوان کرد: ما منابع و مصارف را کنترل می‌کنیم، اما وقتی موضوعی را ضمانت کردیم و بانک‌ها توافق می‌داد.

وی افزود: به نظر ما این طرح اصولی نبود و در نهایت هم به تأیید شورای نگهبان نرسید.

■ **منتظر ابلاغ جداول بودجه ۱۴۰۲از سوی مجلس هستیم**

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در پاسخ به پرسشی درباره اصلاح ساختار بودجه گفت: یکی از راه‌های کنترل تورم، اصلاح ساختار بودجه است و به نظر ما بهترین اصلاح ساختار بودجه این است که